

videre med den strategiske planlægning. Det skal også være sagt til hr. Donner, som jeg synes udviste en overordentlig sympatisk omsorg for Miljøministeriet og miljøministeren, idet han syntes, at nogle af tidsfristerne var for stramme. Det kan godt være, at de er lidt stramme i dagsordenen, men jeg opfatter det sådan, at det, man ønsker fra forespørgernes side, er at bevare – som det hedder med et fint ord – et momentum i overvejelserne. Og når vi ikke det hele, må vi jo diskutere i Miljø- og Planlægningsudvalget eller her i salen, hvor langt vi er kommet, og hvor langt vi med rimelighed kan nå. Jeg oplever kort sagt dette som en samarbejdsproces, hvor vi gør tingene så hurtigt, som vi kan gøre det, samtidig med at der skal være kvalitet i arbejdet.

Personlig er jeg imponeret over, hvad der er sket bare de seneste par år til forbedring af vores grundlag for det arbejde, vi har i denne redegørelse. Vi har en strøm af spændende redegørelser fra styrelser og fra konsulenter, der arbejder for styrelser, fra internationale organisationer og fra private, der arbejder med det.

Selv om man kan være enig med hr. Brusgaard i, at det er lidt uoverskueligt fra tid til anden, og at nogle af dem modsiger sig selv, kan man sige, at modsigelser jo kan findes inden for selv de bedste politiske partier, uden at man af den grund forkaster alle partier. Selv om der er disse modsigelser – hvis man forstår, hvad jeg mener – så er det alligevel godt for os, at vi har et så solidt grundlag at basere vores miljøpolitik på som overhovedet muligt. Jeg glæder mig over, at der er tilgået os et meget betydeligt materiale i de senere år, og at kvaliteten er meget høj. Jeg har også den bemærkning til vores overvejelser omkring planlægning og nye begreber, som har optaget ordførerne meget, at målsætningen ikke er detaljstyring.

Mange års erfaring har lært mig, at man ikke kan styre detaljeret i forhold til mennesker. Man kan motivere, man kan sætte rammer op, man kan give incitament, hvad enten det er i form af gulerod eller pisk – for nu at bruge ordførernes terminologi – men man kan ikke styre folk. Folk – og med folk mener jeg alle aktører – skal være motiverede; de skal være overbeviste om, at det, der arbejdes med, er fornuftigt, og skal se deres interesse i det. Det er vores holdning til det.

Men det gør ikke noget, at man forpligter sig af nogle mål, og det gør ikke noget, at man har en dybtgående diskussion af midler og vurderer de midlerne i forhold til erfaringerne, når man

arbejder med disse ting. Jeg tror, at hr. Glerup var inde på eksempler fra hidtidig planlægning på området, som har fundet sted under skiftende regeringer, og det er faktisk i det gode spor, vi gerne vil fortsætte med en sammenfattende strategisk miljøplanlægning.

Der var én ting, der undrede mig i den forbindelse. Det var, at nogle ser en modsætning mellem langsigtet planlægning – en fornuftig tilrettelæggelse af tingene – og så individets frihed. Jeg synes netop, at friheden opstår ved, at man ved, inden for hvilke rammer man arbejder, og hvad perspektiverne er, også sådan, at hvis man er utilfreds med perspektiverne, så har man mulighed for at tage til genmæle i tide og gøre sig gældende i den politiske debat, at organisere holdninger og synspunkter, sådan at man ikke pludselig står i en totalt presset situation fem minutter i tolv, men at man er med i hele processen undervejs. Jeg ser ingen modsætning mellem planlægning gjort på den rigtige måde og så individets frihed.

Jeg har også svært ved at forstå risikoen ved at introducere nye begreber. Jeg synes – undskyld jeg siger det – at vi alt for ofte tramper ad de velkendte stier. Jeg synes, det er stimulerende, at der indimellem kommer nogle nye begreber. Så må man forholde sig kritisk til dem – er de gode eller er de dårlige? Men selve det, at de er nye, har jeg svært ved at se skulle være et afgørende kriterium for at forkaste dem, og at det skulle være bedre at gå tilbage til romantikkens antropomorvisering – altså dette med, at man sidestiller naturen og samfundet med et legeme – at det skulle være bedre end det økologiske råderum eller andre begreber, der bruges i den moderne miljødebat, har jeg også lidt svært ved at se. Men sådan er vi jo så forskellige.

For mig er det økologiske råderum et ret enkelt begreb. Det er et begreb, der forklarer mig og – håber jeg – også mange andre noget om, hvad jeg egentlig forstår ved bæredygtighed. Jeg er enig med hr. Hans Christian Schmidt i, at i bæredygtighedsbegrebet har man vitterlig fået et begreb, som mange mennesker har taget til sig; hvis jeg i parentes må bemærke lidt syrligt, at det dog ofte er i den forstand, at det er blevet en etikette, folk har klistret på det, de alligevel havde tænkt sig at gøre, uden at det har givet dem anledning til nogen form for kritisk vurdering af, hvad de miljømæssige konsekvenser af det, de foretager sig, egentlig er.